

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-310/19-E

Název	Základní škola Heřmanův Městec, okres Chrudim
Sídlo	náměstí Míru 1, 538 03 Heřmanův Městec
E-mail	skola@zshm.cz
IČ	70884064
Identifikátor	600090418
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jana Šindelářová
Zřizovatel	město Heřmanův Městec
Místo inspekční činnosti	náměstí Míru 1, 538 03 Heřmanův Městec Jiráskova 842, 538 03 Heřmanův Městec náměstí Míru 22, 538 03 Heřmanův Městec
Termín inspekční činnosti	21., 22., 25. až 27. 3. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Heřmanův Městec, okres Chrudim (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

V době inspekční činnosti se ve 30 třídách vzdělávalo celkem 731 chlapců a dívek. Počet žáků je stabilní, kapacita školy je využita z 81 %. Značná část žáků je dojíždějících. Dva plní povinnou školní docházku v zahraničí. Potřeba podpůrných opatření byla přiznána 78 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Výuka je vedena podle „Školního vzdělávacího programu Základní školy v Heřmanově Městci“ (dále ŠVP ZV).

Do pěti oddělení školní družiny je ve školním roce 2018/2019 přihlášen nejvyšší možný povolený počet 150 žáků. Činnost probíhá podle „Školního vzdělávacího programu školní družiny při ZŠ v Heřmanově Městci“ (dále ŠVP ŠD).

Školní jídelna zajišťuje stravování pro žáky a zaměstnance školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Od poslední inspekční činnosti došlo ve škole ke změně na vedoucím postu, k 1. 8. 2018 byla jmenována nová ředitelka školy. Od počátku velmi dobře nastavila řídicí procesy, průběžně monitoruje a vyhodnocuje postupy v jednotlivých oblastech, zvažuje a realizuje opatření. Z vypracované koncepce rozvoje školy je zřejmé, že neopomíjí řízení pedagogického procesu, s požadavky na kvalitní výuku seznámila učitele a postupně je na základě hospitační a kontrolní činnosti směřuje k jejich naplňování. Interní dokumenty jsou smysluplné a funkční, jejich prostřednictvím má škola nastavena účinná pravidla a mechanismy k organizování činnosti. Delegování pravomocí a úkolů ředitelka dobře promýšlí, vedení školy tvoří ještě dvě její zástupkyně, jedna z nich ve funkci začíná.

Pedagogický sbor je stabilizovaný, z velké části složený z vyučujících s mnohaletou praxí, k jeho obměně dochází většinou jen v případě přirozených odchodů z pracovního poměru. Aktuálně je ve škole jedna začínající učitelka dokončující vysokoškolské studium. Některé vyučující v nižších ročnících mají primárně odbornou kvalifikaci pro 2. stupeň, na průběhu vzdělávání se však tato skutečnost nijak negativně neprojevila. Spektrum oborových specializací (aprobací) pro jednotlivé předměty na 2. stupni je kompletní, přesto jsou zejména anglický jazyk a zeměpis vyučovány neaprobovaně. Vedení školy podporuje vzájemnou spolupráci vyučujících a jejich pedagogický rozvoj. Přínosem jsou semináře organizované pro celou sborovnu, účast učitelů na individuálních vzdělávacích akcích je dlouhodobě nízká a částečně nepříznivě se projevuje ve vyučování (chybějící aplikace sebehodnocení žáků apod.). Sdílení zkušeností formou vzájemných hospitací se teprve začíná rozvíjet.

Na velmi dobré úrovni je oblast prostorových a materiálních podmínek. Škola má ve svém areálu vše potřebné pro každodenní činnost (odborné učebny, sportoviště či školní jídelnu), což žákům v rámci vzdělávacího procesu přináší komfort, že nemusí docházet do jiných objektů. Jedinou výjimkou je využívání městské sportovní haly k hodinám tělesné výchovy na 2. stupni. Ve třídách nižších ročníků převažuje podnětná výzdoba přímo související s právě probíraným učivem, v kmenových učebnách na 2. stupni chybí. Prostředí tříd i dalších prostor je přiměřeně využito pro prezentaci žákovských prací. Vedení školy v rámci finančních možností postupně dovybavuje učebny didaktickou technikou (multifunkční panely, interaktivní tabule), průběžně také probíhá obměna školního nábytku i učebních pomůcek. Pro školní družinu jsou k dispozici tři samostatné, účelně zařízené herny v budově

bývalé radnice. Jejich celkový pozitivní a estetický dojem snižuje částečné vybavení starším a opotřebovaným nábytkem, ne příliš estetického vzhledu. Další dvě oddělení jsou pro optimální průběh zájmového vzdělávání limitována umístěním v kmenových třídách. Dílčí prolínání základního a zájmového vzdělávání tak narušuje plynulost obou vzdělávacích procesů.

Zajištění podmínek pro fyzické i psychické bezpečí žáků věnuje pozornost nejen vedení školy, ale též učitelé, kteří vhodně vkládají tematiku bezpečnosti a ochrany zdraví do výuky v jednotlivých předmětech. Problematika prevence rizikového chování je řešena v rámci školního poradenského pracoviště a ve spolupráci s třídními učiteli, podle potřeby jsou kontaktována odborná pracoviště, orgány sociálně právní ochrany dítěte apod. Důraz je kladen také na zdravý způsob života, k němuž přispívají četné pohybové aktivity ve formě organizovaných kurzů a dalších příležitostných akcí. Trend zdravého stravování je podporován zapojením do programů Mléko do škol, Ovoce a zelenina do škol. Školní jídelna zajišťuje stravování i pro osoby s bezlepkovou dietou.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Realizovaný ŠVP ZV, který je v souladu s aktuálním Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, byl až dosud průběžně upravován formou příloh, jeho struktura se tak v současnosti jeví již méně přehlednou. Příležitostí ke zlepšení je provedení důkladné, a to i obsahové revize dokumentu a vypracování jeho nové verze, v níž by byla vyjasněna koncepce výuky cizích jazyků a ve vzdělávacím obsahu rozlišeno základní a rozšiřující učivo. Stanovený učební plán je naplňován. Vzdělávací proces doplňují různé akce (kulturní představení, exkurze, výlety atd.) rozšiřující vzdělávací nabídku. Škola se dlouhodobě a výrazně hlásí k aktivitám, jež posilují oblast environmentální výchovy. Žáci se účastní různých ekologických programů, jež podporují jejich vztah k životnímu prostředí a rozvoj přírodovědné gramotnosti.

Průběh hospitovaných hodin na 1. stupni byl promyšlený, respektoval aktuální složení třídy, vyučující vhodně uplatňovali znalosti individuálních (nejen speciálních) vzdělávacích potřeb žáků. Stanovené cíle výuky vycházely z již získaných žákovských vědomostí a dovedností, na které při vyvozování nového učiva pedagogové plynule navazovali a přispívali tím k jejich upevnování a prohlubování. Upřednostňovanou frontální formu výuky zpravidla obohacovaly pestré výukové metody. Ve většině navštívených hodin měli žáci možnost spolupracovat ve dvojicích nebo skupinách, byli vedeni k učení se rolím. V menší míře pak plnili úkoly samostatně. Pozitivní vliv na kvalitu pozornosti žáků měly účelně využitě relaxační a pohybové chvilky. Učitelé při výuce využívali rozmanité názorné pomůcky, pokud byla ve třídách dostupná didaktická technika, efektivně sloužila zejména k prezentaci učiva nebo při procvičování probíraných témat. Častá pozitivní zpětná vazba i hodnotná práce s chybou posilovaly u žáků kladný zájem o vzdělávání. Komunikativní žákovské kompetence byly rozvíjeny zdařilým vedením k vyjadřování myšlenek a vlastních úvah či hledáním souvislostí. Příkladný mluvený projev některých vyučujících a aktivní práce s komunikačními pravidly žáky podněcovaly nejen k jejich osvojení, ale také ke kladnému vztahu k mateřskému jazyku. K dobré úrovni výuky anglického a německého jazyka přispěla komunikace učitelek s žáky převážně v cizím jazyce. Někteří žáci však postupem času ztráceli pozornost, což se dále projevilo v pasivitě a mírné nekázní, převážně způsobené náročností učiva a nedostatečnou rozmanitostí úkolů s ohledem na vzdělávací možnosti žáků. V dalších předmětech byla diferenciací více zřejmá, pozitivem byla i nabídka dobrovolných úkolů. V závěru sledovaných hodin obvykle zaznělo shrnutí poznatků, méně pak sebehodnotící sdělení žáků s ohledem na vlastní vzdělávací výsledky.

Partnerské vztahy mezi vyučujícími a žáky i žáky navzájem podporovaly příjemnou pracovní atmosféru.

Pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byla přínosem práce asistentek pedagoga. Svoji činností přispívaly k prevenci školní neúspěšnosti i předcházení kázeňským problémům. Napomáhaly porozumění zadávaným úkolům, u žákyně se sluchovým postižením asistentka při výuce anglického jazyka tlumočila a dovysvětlovala mluvené slovo učitelky, protože vzhledem k častému postoji vyučující zády nebylo možné odezírání. V nynějším usazení je žákyně izolovanější, vhodné by bylo posadit ji tak, aby měla přehled, co se děje v okolí, kdo mluví (druhá lavice u okna). V matematice třídní učitelka dodržovala správná pravidla pro komunikaci, navíc často poskytovala i písemnou oporu k ústnímu projevu. Důležitá je pro žákyni pomoc asistentky pedagoga například v podobě přípravy přehledů učiva, kontraproduktivní je ve chvílích, kdy neumožňuje dostatečný rozvoj její samostatnosti, což je nutné permanentně vyhodnocovat.

Ve sledované výuce na 2. stupni byl k naplnění vzdělávacích cílů, formulovaných zpravidla jako téma hodiny, nejčastěji využit frontální způsob činnosti. Oproti předešlé inspekci jej skoro pokaždé doplnily prvky kooperativního učení ve formě aktivit ve skupinách či dvojicích, a to zejména při opakování či upevňování učiva. Samostatná práce byla tentokrát uplatňována v menší míře. Efektivitu většiny vyučovacích hodin zvyšovalo motivační propojení probíraného učiva se situacemi každodenního života, případně práce s chybou. Velmi dobrou úroveň měla vzhledem k činnostnímu i kooperativnímu pojetí výuka fyziky v 6. ročníku, jež vhodně u žáků podněcovala zájem o daný obor. Zdařile a zajímavě, s aktivním zapojením žáků, s důrazem na učení v souvislostech probíhala výuka tématu Studená válka v dějepise v 9. ročníku. Pouze malá část hodin byla jednotvárných, někdy statických s dominantní rolí pedagoga. Ne vždy byli žáci vedeni k rozvoji komunikativních dovedností, pro procvičování gramatických jevů v německém jazyce byly využity pracovní listy, vyplňování převažovalo nad rozvojem jejich řečových dovedností. Diferencované zadávání úkolů občas pedagogové využili směrem ke slabším žákům, další činnost připravená pro rychlejší jedince zpravidla chyběla. Významná byla v rámci vyučovacího procesu podpora učebními pomůckami či didaktickou technikou, což byl pozitivní posun od minulé inspekce. Hodnocení žáků se většinou soustředilo na stručné výroky hodnotící jejich okamžité výkony. Pro závěrečné shrnutí a zopakování důležitých poznatků nebyl mnohdy vytvořen prostor, zhodnocení hodiny pokud bylo realizováno, pak jen formálně pedagogem. Přetrvávajícím nedostatkem bylo chybějící sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků.

Průběh zájmového vzdělávání ve školní družině navazuje na vzdělávací oblasti ŠVP ZV a dále je rozvíjí. Naplňování cílů probíhalo formou pravidelných činností, jejichž realizace zohledňovala individuální zájmy a potřeby žáků. Respektován byl výběr aktivit, doba na odpočinek i zapojení do kolektivu. Přístup vychovatelek pozitivně přispíval k podpoře dětské individuality s ohledem na osobní možnosti žáka.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň získaných vědomostí a dovedností žáků pedagogové průběžně monitorují a ověřují, a to zpravidla ústním či písemným prověřováním znalostí, k jejichž hodnocení užívají klasifikační stupně. Některé testy (např. ve fyzice) byly sestaveny zdařile, obsahovaly úlohy vyžadující další myšlenkové operace, nikoliv jen pamětní reprodukci poznatků. V menší míře si vyučující zaznamenávají údaje ze svého pedagogického pozorování (aktivita, plnění

úkolů atd.), sledování individuálního pokroku žáků systematicky nastavené není. Získané poznatky ke konkretizaci opatření pro rozvoj žáků zatím neslouží.

Pravidelně čtvrtletně jsou vyhodnocovány výsledky vzdělávání z hlediska tříd i jednotlivců. Celkové hodnocení žáků na vysvědčení zůstalo od minulé inspekce přibližně na stejné úrovni, na konci 1. pololetí školního roku 2018/2019 prospělo s vyznamenáním souhrnně 62 % žáků, což ukazuje zejména velmi dobrou úroveň žakovských vědomostí a dovedností na 1. stupni (82 % žáků s vyznamenáním). Na 2. stupni byl nižší počet prospívajících s vyznamenáním poznamenán mimo jiné méně motivující klasifikací v 6. ročníku, a to v předmětech, s nimiž žáci teprve začínají (dějepis, přírodopis apod.). V některých třídách byla zjištěna přísnější klasifikace z českého jazyka a často také z německého jazyka (včetně 1. stupně), což je způsobeno náročností výuky vedené podle nevhodných učebnic. Tento stav přetrvává od minulé inspekce. Zlepšila se situace s neprospívajícími žáky, aktuálně neprospěli pouze čtyři. Systém práce s žáky s rizikem školního neúspěchu je založen na nabídce doučovacích aktivit.

Výrazný počet žáků (66 %) ohrožených školním neúspěchem (dostatečný či nedostatečný prospěch) byl zjištěn na 2. stupni mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Výchovná poradkyně se vzhledem ke své vytíženosti a velikosti školy touto záležitostí zabývá jen okrajově. Kontrolovat realizaci a účelnost doporučených podpůrných opatření jednotlivých žáků ve výuce nestíhá. Příležitostí ke zlepšení by bylo delegovat pravomoci související s touto oblastí na dva pedagogy, jež budou usilovat o naplňování potřeb žáků a vytváření podmínek k jejich úspěšnému vzdělávání. Například v souvislosti se žáky se sluchovým postižením by bylo vhodné jednat se školským poradenským zařízením o přiznání kompenzačních pomůcek (tablet apod.), o zvýšení úvazku asistentky pedagoga či o nárůstu počtu hodin pedagogické intervence a vzhledem k jejím pokrokům ve vzdělávání konzultovat přepracování individuálního vzdělávacího plánu.

Pozitivní bilance hodnocení chování (žádný snížený stupeň) odráží snahu školy o osvojení sociálních dovedností a morálních hodnot žáků. Nízká četnost projevů rizikového chování svědčí o efektivitě uskutečňované prevence, včetně značné pozornosti věnované osobnostně sociální výchově. Vyučující se zabývají zejména vzájemnými vztahy, komunikací, zdravým životním stylem, témata rozvíjejí také při třídnických chvilkách.

Cennou informací o kvalitě poskytovaného vzdělávání každoročně přináší účast žáků v soutěžích. Největších úspěchů v poslední době dosáhla škola v okresních kolech olympiád z českého jazyka, dějepisu nebo cizích jazyků. Medailová umístění získali žáci i ve sportovních soutěžích, velmi úspěšný je pěvecký sbor. Důležitou součástí života školy je také její prezentace na veřejnosti, a to na webových stránkách, ve školním časopise, příležitostně přispívá články do regionálního tisku apod. Připravovány jsou různé programy (např. koncerty, jarmarky, dny otevřených dveří), které obohacují místní kulturní dění.

Závěry

Vývoj školy

- od předešlé inspekční činnosti si škola udržela ve sledovaných oblastech velmi dobrou úroveň.

Silné stránky

- kvalitní výuka na 1. stupni se zaměřením na aktivitu žáka a na rozvoj komunikativních dovedností,

- systematická práce v oblasti prevence rizikového chování s důrazem na vytváření dobrých vzájemných vztahů mezi žáky,
- aktivní zapojení školy do environmentálních aktivit, jež se podílejí na osobnostním a sociálním rozvoji žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- vybavení školní družiny starším a opotřebovaným nábytkem nepodporuje rozvoj estetického cítění žáků,
- menší aktivita vyučujících v účasti na individuálních vzdělávacích akcích,
- vysoký počet starších žáků se speciálními vzdělávacími potřebami mezi žáky ohroženými školním neúspěchem.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- realizovat průběžné vyhodnocování účinnosti podpůrných opatření,
- provést revizi ŠVP ZV včetně vzdělávacího obsahu a vypracovat novou verzi dokumentu,
- delegovat pravomoci výchovného poradce na dva pedagogy,
- respektovat zásady komunikace s osobami se sluchovým postižením,
- poskytnout žákům v rámci výuky informace o českém znakovém jazyce a existenci komunity neslyšících včetně slavných osob.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k odstranění a prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 4. 12. 2000 (včetně dodatků č. 1 až 4)
2. Rozhodnutí Školského úřadu Chrudim o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 2588/2000, ze dne 19. 12. 2000
3. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 14 857/2007-21, ze dne 5. 6. 2007
4. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. KrÚ 32386/2013 OŠK, ze dne 27. 5. 2013
5. Výpis správního řízení, čj. MSMT-15229/2014, ze dne 4. 6. 2014

6. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízeních, čj. SpKrÚ 61547/2014 OŠK, ze dne 8. 10. 2014
7. Jmenování na pracovní místo ředitelky s účinností od 1. 8. 2018
8. Výpis správního řízení, čj. MSMT-42924/2018-2, ze dne 14. 1. 2019
9. „Školní vzdělávací program Základní školy v Heřmanově Městci“ platný od 1. 9. 2007, ve znění Přílohy č. 10 ze dne 1. 9. 2018
10. „Školní vzdělávací program školní družiny při ZŠ v Heřmanově Městci“ platný od 1. 9. 2013
11. Školní matrika - školní rok 2018/2019
12. Školní řád ze dne 28. 8. 2018
13. Vnitřní řád školní družiny ze dne 31. 8. 2018
14. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2018/2019
15. Třídní knihy - školní roky 2017/2018 a 2018/2019
16. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny - školní rok 2018/2019
17. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - školní rok 2018/2019
18. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2017/2018 a 2018/2019
19. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2017/2018
20. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2018/2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková v. r.

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka

Mgr. Petra Chaloupková v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

Bc. Jan Kozák, kontrolní pracovník

Bc. Jan Kozák v. r.

Mgr. Pavla Bognerová, odborník na tlumočení českého znakového jazyka

Mgr. Pavla Bognerová v. r.

Mgr. David Jorda, odborník na vzdělávání žáků s poruchami sluchu

Mgr. David Jorda v. r.

PaedDr. Miroslav Hula, odborník na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

PaedDr. Miroslav Hula v. r.

V Pardubicích 23. 4. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jana Šindelářová, ředitelka školy

Mgr. Jana Šindelářová v. r.

V Heřmanově Městci 30. 4. 2019